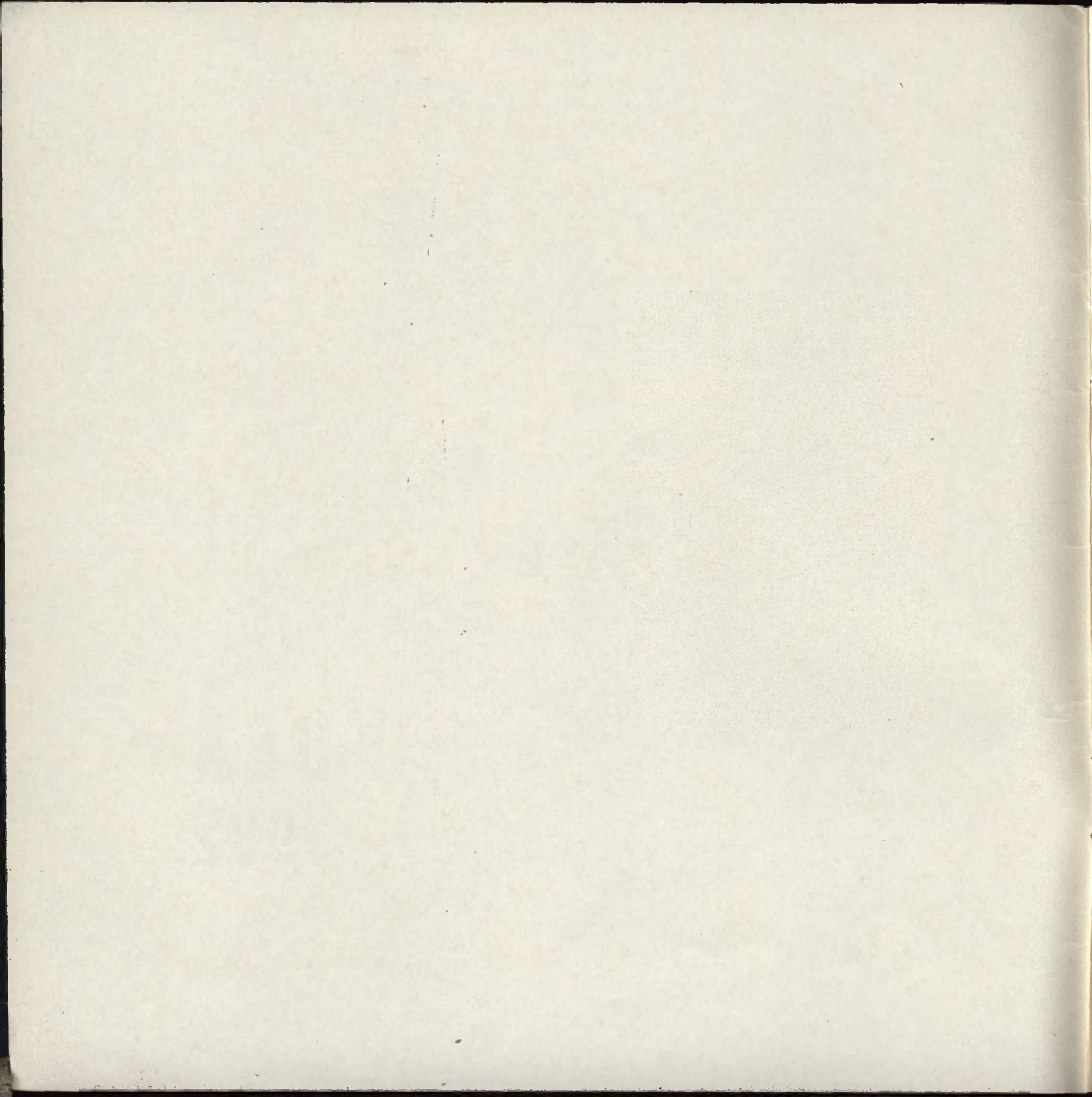


SLA
1982



**POLSKI ZWIĄZEK KULTURALNO-OŚWIATOWY
ZARZĄD GŁÓWNY W CZ. CIESZYNIE**

**JUBILEUSZOWA
WYSTAWA
PLASTYKÓW ŚLĄ**

**18 — 23. 5. 1982
KLUB PZKO • UL. BOŻKA • CZESKI CIESZYN**

POLESI ZWIAZEK KULTURALNO-OSWIATOWY
ZARZAD GLOWNY W CZ. CIESZYNY

JUBILEUSZOWA

WYSTAWA

PLAKATOWA

KN I 12359



KN 12359

74/76 (437 = 84) "19" (084.11) (061.4)

18-23. 1983

KLUB PIKO • UL. BOZKA • CIESZYŃ

D 169/96
1,50

Wystawa prac plastyków zrzeszonych w Sekcji Literacko-Artystycznej Zarządu Głównego Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego, odbywająca się w ramach obchodów 35-lecia PZKO, świadczy o dorobku twórczym schyłku lat siedemdziesiątych, lat doskonalenia warsztatowego i szerokich kontaktów twórczych. Uczestnictwo w plenerach u nas i w PRL, znaczące wystawy zbiorowe w Warszawie i Pradze w wielu przypadkach określiły postawy twórcze SLA-owców. Dzięki tym konfrontacjom okrzepła wiara, iż obrana słuszną drogą, wywodząca się z regionalizmu, konsekwentnie, acz żmudnie, znajduje kierunek w stronę nurtu plastyki współczesnej. Wyraźne osiągnięcia twórcze przełamały bariery zaścianka, a konfrontacja z własnym ja, poszukiwanie i odkrywanie indywidualnego świata wewnętrznego, wyraźnie określa stosunek twórców do otaczającej ich rzeczywistości.

Dwudziestka plastyków prezentuje na wystawie zróżnicowane kierunki realistyczne ze znamionami konwencji postimpresjonistycznego koloryzmu, ekspresjonizmu czy nawet symbolizmu, łączy je jednak nie tylko znaczne opanowanie środków warsztatowych, ale przede wszystkim wspólna cecha – stosowanie metody twórczej realizmu socjalistycznego. Ich realizm nie chce kopiować otaczającej natury, stara się być próbą wypowiedzi o problemach społecznych i próbą powiązania procesu twórczego z własnym życiowym doświadczeniem. Odbiorca, dzięki czytelnej formie prac, nie może mieć wątpliwości co do stosunku twórcy do zbiorowej rzeczywistości, przy czym obraz dla niego musi pozostać obrazem i nigdy nie może go utożsamiać ani mylić z naturą. Cytuję za Manetem: „Miarą realizmu jest wewnętrzna prawda, miarą naturalizmu prawdziwość zewnętrzna.”

Najnowsze prace SLA-owców są rezultatem wnikliwej obserwacji i wewnętrznego przeżycia, wzbogaconych osobistym doświadczeniem i uogólniającymi je przemyśleniami.

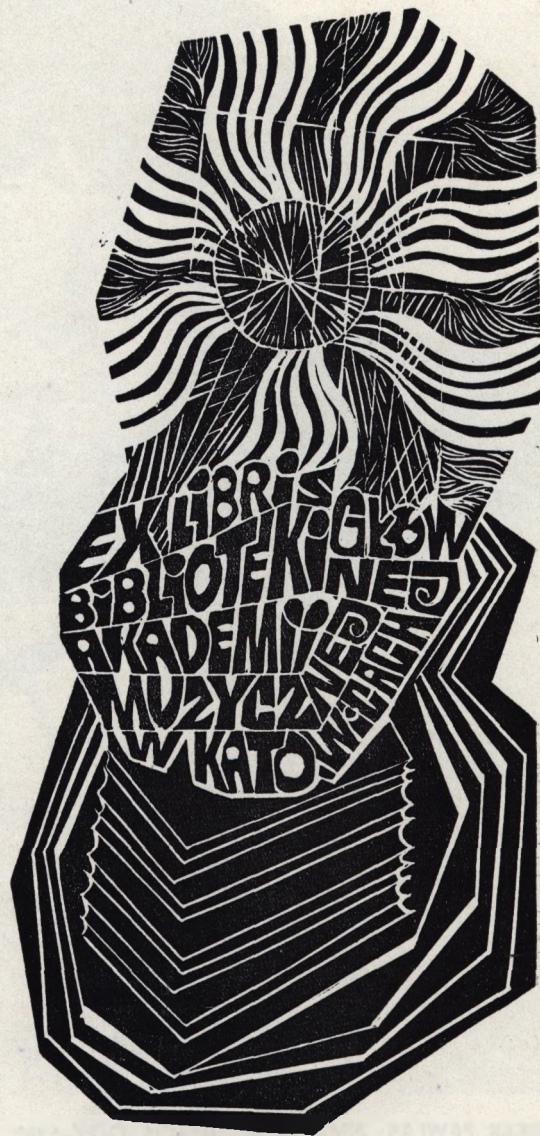
Można się spierać czy jest to sztuka profesjonalna, czy samorodna, czy członkostwo w związkach twórczych jest w tym względzie rozstrzygające. Można surowo oceniać poziom wystawionych prac, nie można jednak SLA-owcom zarzucać braku wiedzy, rzetelności

warsztatowej i zaangażowania osobistego w podejmowaniu najistotniejszych tematów naszej rzeczywistości i w kształtowaniu zmysłu estetycznego socjalistycznego człowieka. Dochowując wierności indywidualnym impulsom twórczym jednocześnie wypełniają konkretnymi treściami wytyczne XVI Zjazdu Komunistycznej Partii Czechosłowacji i uchwały XIII Zjazdu PZKO.

BRONISŁAW FIRLA

przewodniczący
pionu plastycznego SLA

REPRODUKCJE



ZBIGNIEW KUBECZKA: EKSLIBRIS, LINORYT, 1981



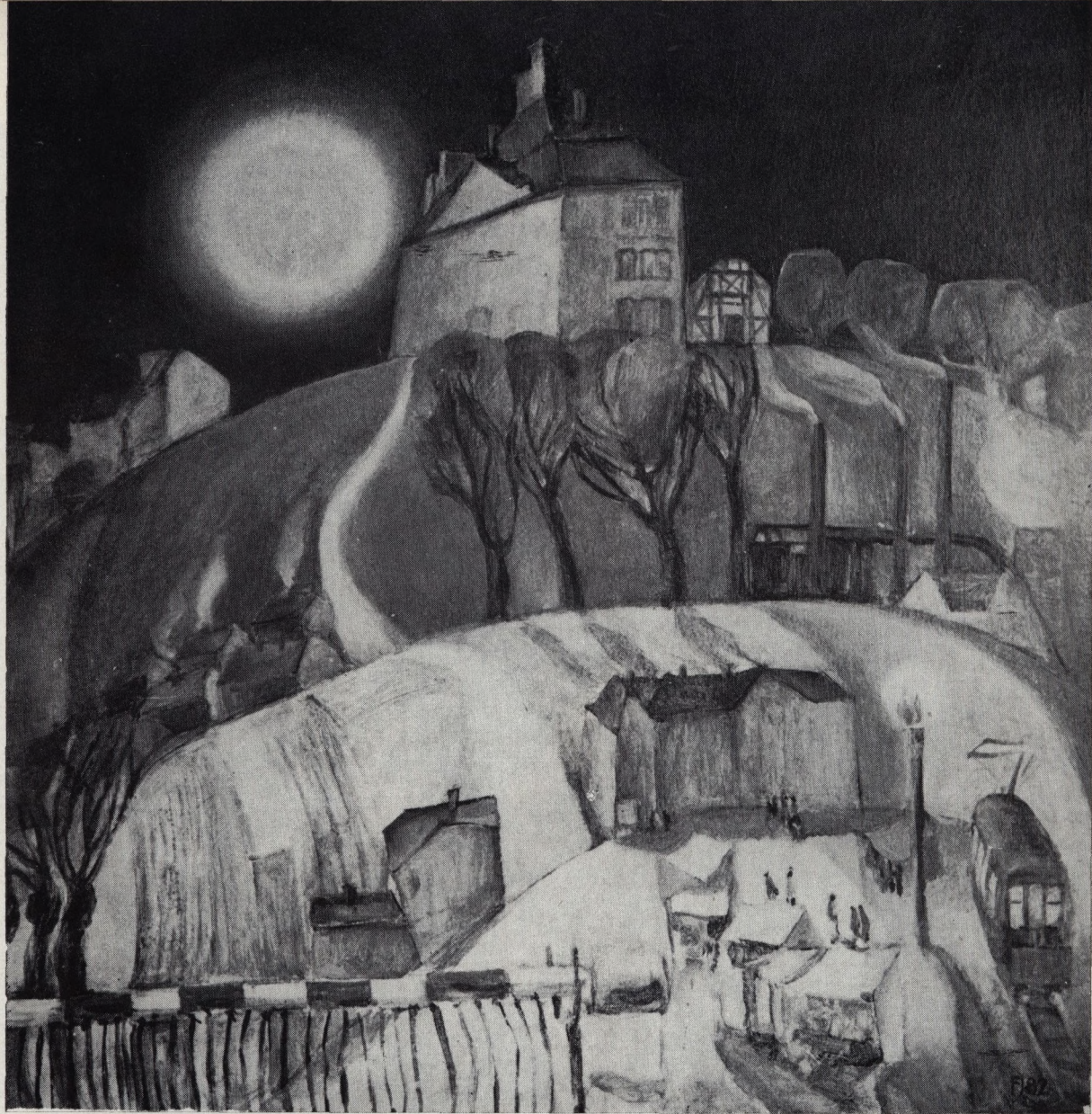
▲ OSKAR PAWLAS: ZIMA W BESKIDACH, OLEJ, 1980

► JÓZEF DRONG: JANA, OLEJ, 1981

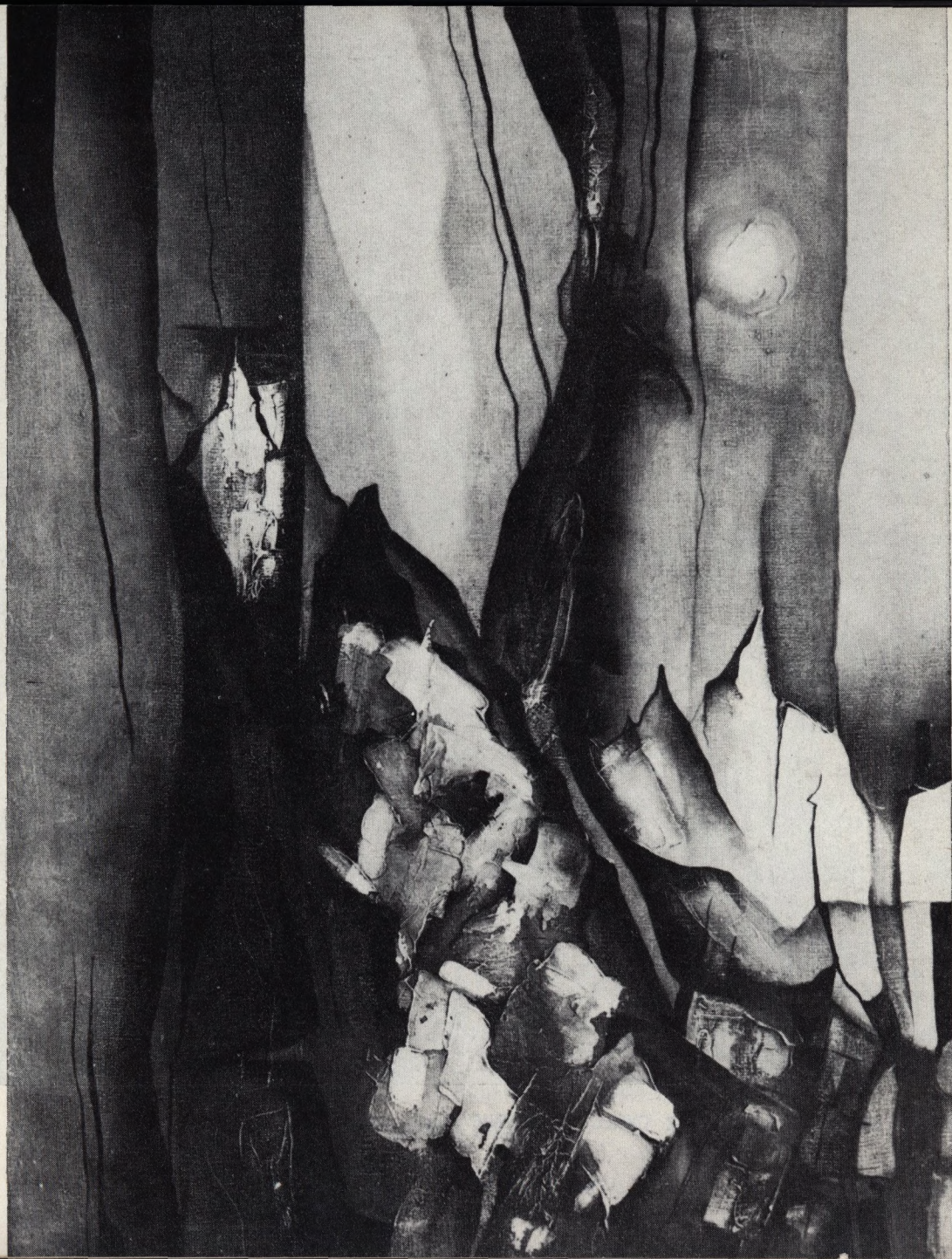




KAROL PIEGZA: STODÓŁKI Z ŁOMNEJ DOLNEJ, OLEJ, 1981



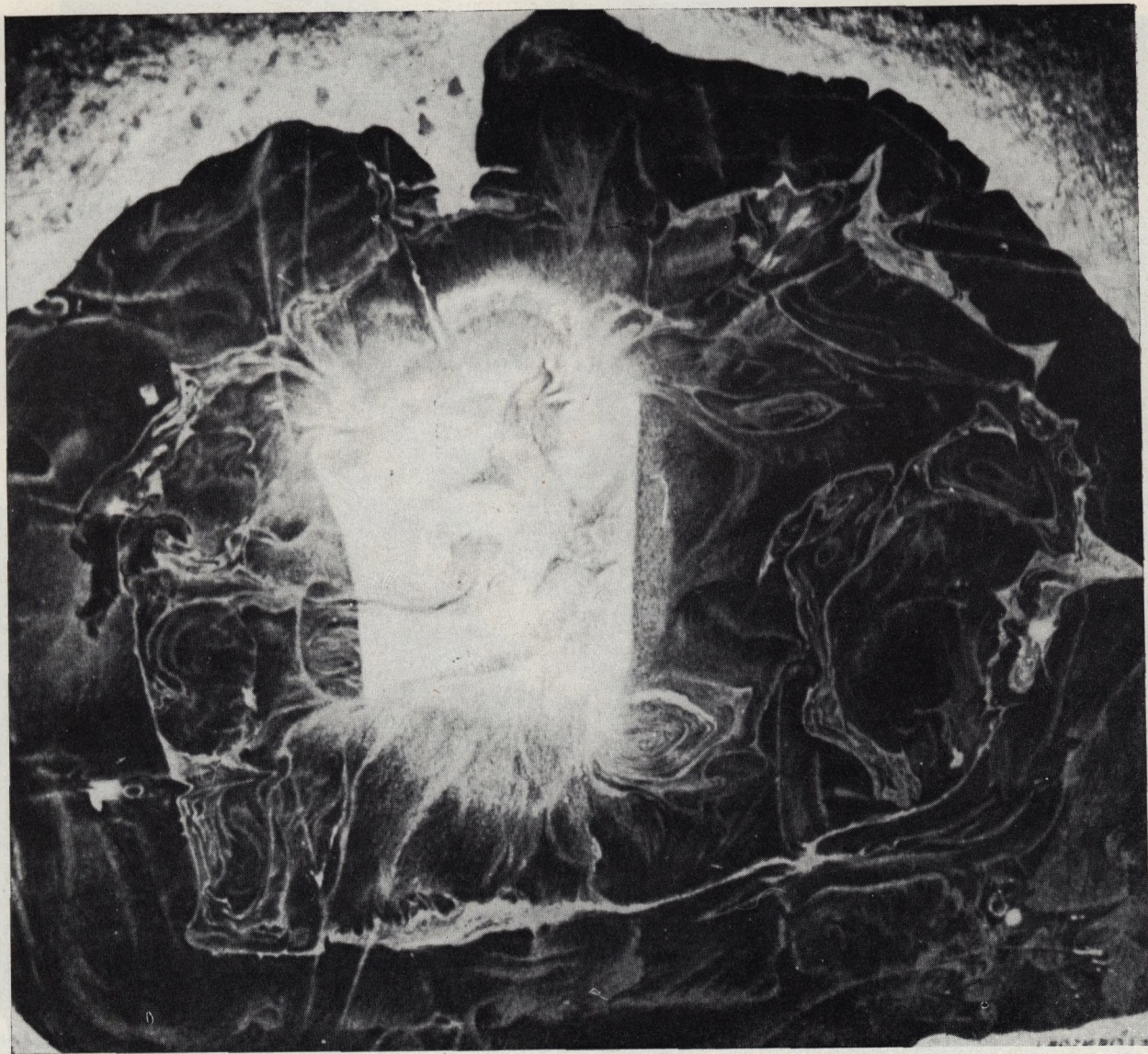
BRONISŁAW FIRLA: GIMNAZJUM Z CYKLU „KORZENIE”, OLEJ, 1982 .





◀ TADEUSZ RAMIK: MOTYW TATRZAŃSKI, OLEJ, 1979

▲ STANISŁAW KRAUS: SŁONECZNIKI, OLEJ, 1981



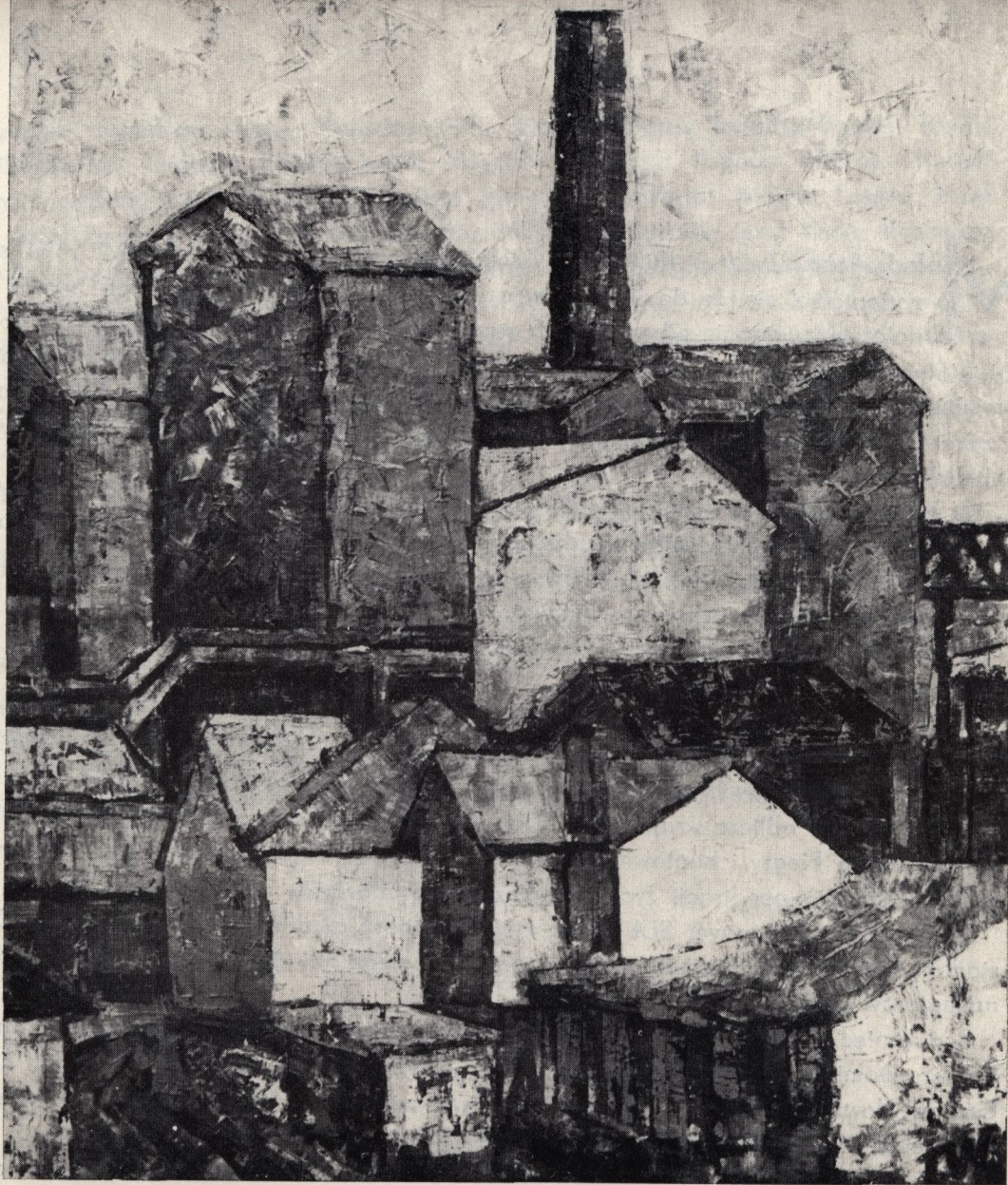
JÓZEF ROZBRÓJ: RYSUNEK, 1979



WŁADYSŁAW CEJNAR: PROJEKT SCENOGRAPHII („PRZEMIANY FERDYŠA PIŠTORY“ – SCENA CZESKA TC,
1965)



BRONISŁAW LIBERDA: OBRAZ, OLEJ, 1979



TADEUSZ WRATNY: OSTRAWSKA KAROLINA, OLEJ, 1980

Młody Polski Związek Kulturalno-Oświatowy, powołany w czerwcu 1947 roku, szybko zorientował się, że do jego obowiązków kulturalnych i społecznych będzie także należeć stwarzanie odpowiednich warunków stanowiących podstawę do rozwoju działalności twórczej polskiej grupy narodowej w Czechosłowacji. Przecież już w okresie międzywojennym zrodziło się wokół Orłowej i Czeskiego Cieszyna wcale żywe środowisko twórcze plastyków, literatów, kompozytorów, które w roku 1937 powołało Śląski Związek Literacko-Artystyczny.

W październiku 1947, kiedy to najliczniej powstawały terenowe koła miejscowe PZKO, spotkali się w Czeskim Cieszynie ludzie pióra i pędzla, aby rozpocząć działalność Sekcji Literacko-Artystycznej PZKO. Ich pierwszymi akcjami publicznymi były spotkania autorskie i wystawy. Zaczęły pojawiać się pierwsze książki naszych autorów, spotykało się SLA-owców na łamach „Szyndziolów” (dodatku „Głosu Ludu”), a później „Zwrotu”; chóry wykonywały utwory rodzimych twórców.

Pion plastyczny SLA należał zawsze do najliczebniejszych, a 35 lat jego istnienia to ciągle proces kształtowania wizji artystycznej regionu na kanwie chłopskich tradycji wolnościowych, robotniczych zmaganiań klasowych i wspólnego, ogólnospołecznego utwarzania socjalistycznego oblicza kraju nad Olzą. Proces został zapoczątkowany socjalnym protestem Karola Piegzy i buntowniczą znową Franciszka Świdra sprzed wojny, a trwa w szerokim wachlarzu penetracji życia współczesnego człowieka.

W 35-leciu plastycznym SLA zaznaczyły obecność aż cztery generacje twórcze. Z najstarszej Gustaw Fierla (zmarł w listopadzie ubiegłego roku) i Karol Piegza uchodzą za animatorów ruchu.

Pod koniec międzywojnia i po wojnie zjawiają się w środowisku plastycznym Franciszek Świder, Dominik Figurny, Władysław Pasz, a trochę później Józef Berger, Rudolf Żebrok, Gustaw Nowak i Bogumił Swoboda. To z tymi nazwiskami należy wiązać pierwsze dziesięciolecie SLA, które zaangażowało także trzynieckich robotników – amatorów.

Drugie dziesięciolecie było okresem startu pokolenia trzeciego: po Władysławie Cej-

narze przyszli Stanisław Kraus, Bronisław Firla, Oskar Pawlas, Tadeusz Berger, Bronisław Liberda, Jan Szkwara, Edward Kaim, Zbigniew Kubeczka, Tadeusz Wratny i Rudolf Kobiela. Z czasem doszła do tego pokolenia generacja czwarta; Walter Taszek, Józef Drong, Józef Rozbrój, Tadeusz Ramik oraz najmłodszy: Jan Rusnok, Józef Kneis, Kazimierz Gajdzica. Ustala ona swój profil twórczy w oparciu o osiągnięcia generacji poprzedniej.

Dwie ostatnie generacje znacznie ożywiły życie plastyczne, a trzecia wręcz przesadziła bariery regionalistyczne i wyprowadziła SLA-owskie malarstwo i grafikę na szersze wody. Dowodzą tego nawiązane w latach siedemdziesiątych liczące się kontakty i konfrontacje artystyczne z innymi środowiskami twórczymi. Tytułem przykładu wspomniemy chociażby głośną wystawę SLA eksponowaną przed trzema laty kolejno w Pradze, Przeworsku, Warszawie i Krakowie.

Obraz plastyki SLA-owskiej tak pod względem tematycznym jak warsztatowym jest różnorodny i wszechstronny – wszak składają się nań propozycje wszystkich czterech generacji. Znajdą więc w nim swoje odczucia właściwie wszystkie pokolenia miłośników sztuki, wiernie towarzyszące naszym plastynom od powojnia. Przekonały się już one co do tego, że SLA-owski ruch plastyczny nie stagnuje, a odmienia się i przeobraża – tak jak przekształca się nasze wspólne życie. Nasze życie społeczne z jego śmiałymi skierowaniami i z powszednim trudem urzeczywistniania zamierzeń.

Niniejsza wystawa, zorganizowana dla uczczenia jubileuszu PZKO i SLA, stanowi przegląd dorobku SLA-owców plastyków z okresu ostatnich pięciu lat.

WŁADYSŁAW SIKORA

SPIS WYSTAWIONYCH PRAC

TADEUSZ BERGER

1. Dynastia Ping-Pong z cyklu „Tulipany“ linoryt 1979

WŁADYSŁAW CEJNAR

projekty scenografii – technika mieszana

2. „Maria Stuart“ J. Słowackiego (TC – SP/1975) 40 × 31
 3. „Obrócení Ferdyše Pištory“ F. Langer (TC – SC 1965) 35 × 28
 4. „Kutnohorští haviři“ J. K. Tyla (TC – SC 1981) 49 × 25
 5. „Oženek“ N. W. Gogola (TC – SC 1976) 53 × 44
 6. „Tartuffe“ J. B. Moliera (TC – SP 1976) 66 × 51
 7. „Huzarzy“ P. A. Bréala (TC – SP 1976) 55 × 40

JÓZEF DRONG

8. Sen olej 80 × 80 1979
 9. Zima olej 80 × 80 1979
 10. Jesień olej 65 × 80 1979
 11. Jana olej 50 × 70 1981

DOMINIK FIGURNY

12. Młynka w Darkowie olej 52 × 35 1978
 13. Jesień w Łomnej Górnej olej 50 × 40 1978

BRONISŁAW FIRLA

14. Trzebońskie dachy olej 60 × 80 1978
 15. Fontanna i samochody olej 60 × 80 1978

16. Balkony olej 60 × 80 1978
 17. Na zakręcie z cyklu „Korzenie“ olej 60 × 65 1981
 18. Gimnazjum z cyklu „Korzenie“ olej 80 × 80 1982
 19. Szkoła ludowa z cyklu „Korzenie“ olej 50 × 70 1982

KAZIMIERZ GAJDZICA

20. Urbanizacja Frysztatu I olej 50 × 80 1982
 21. Urbanizacja Frysztatu II olej 65 × 80 1982

EDWARD KAIM

22. Kolory jesieni akwarela 48 × 32 1981
 23. Po deszczu akwarela 40 × 15 1981
 24. Rzeka przyjaźni olej 65 × 50 1981
 25. Jak za dawnych lat olej 50 × 70 1982

JÓZEF KNEIS

26. Starówka I olej 50 × 72 1979
 27. Starówka II olej 50 × 72 1979
 28. Przed otwarciem olej 80 × 87 1979
 29. Z Kłodzka olej 80 × 100 1980

RUDOLF KOBIELA

30. Pejzaż z Jasienia olej 52 × 42 1981
 31. Trzebońskie stawy olej 60 × 40 1980
 32. Igrane - Jugosławia tempera 53 × 43 1981
 33. Studium portretowe p. Sikory tempera 35 × 50 1981

STANISŁAW KRAUS

34. Słoneczniki	olej	100 × 80	1981
35. Spust I	olej	120 × 80	1981
36. Spust II	olej	120 × 80	1981
37. Beskidy	olej	80 × 60	1980
38. Motyw górski	olej	80 × 60	1980

ZBIGNIEW KUBECZKA

39. Ekslibrisy 1—9	linoryt		1981
--------------------	---------	--	------

BRONISŁAW LIBERDA

40. 12/XII — 81, poliptyk	olej	160 × 70	1981
41. * * *	akwaforta	25 × 25	1982
42. * * *	akwaforta	15 × 25	1982
43. * * *	akwaforta	15 × 25	1982

WŁADYSŁAW PASZ

44. Chaty w Beskidach	olej	70 × 50	1980
45. Zachód słońca	olej	80 × 50	1981
46. Jesień w Beskidach	olej	80 × 60	1981
47. Wiosna w Łomnej	olej	80 × 50	1981

OSKAR PAWLAS

48. Milików	olej	100 × 80	1981
49. Zima w Beskidach	olej	80 × 60	1980
50. Stodoły w Jasieniu	olej	80 × 60	1980
51. Guty — pejzaż	olej	100 × 80	1979
52. Jesienny pejzaż w Beskidach	olej	102 × 61	1981
53. Kozubowa w deszczu	olej	100 × 80	1981
54. Wierzby	olej	100 × 80	1979
55. Chata	olej	80 × 60	1981
56. Białe domki	olej	80 × 60	1980

KAROL PIEGZA

57. Stodółki z Łomnej Dolnej	olej	50 × 70	1981
58. Zima w Łomnej Dolnej	olej	70 × 50	1981
59. Chata w Bukowcu	olej	64 × 50	1981
60. Zima w Łomnej Miejskiej	olej	70 × 50	1982

TADEUSZ RAMIK

61. Ikar północno- zachodniej grani	olej	75 × 75	1978
62. Raj taternicki	olej	80 × 80	1979
63. Motyw tatrzański	olej	55 × 75	1979

JÓZEF ROZBRÓJ

64. * * *	rysunek	21 × 21	1979
65. * * *	rysunek	21 × 21	1979
66. * * *	rysunek	21 × 21	1979
67. * * *	rysunek	21 × 21	1979

JAN RUSNOK

68. * * *	olej	60 × 65	1982
69. Widok z okna Karoliny	olej	60 × 65	1982
70. * * *	olej	80 × 110	1982
71. * * *	olej	75 × 100	1982
72. * * *	olej	40 × 85	1982
73. * * *	olej	42 × 42	1981

BOGUMIŁ SWOBODA

74. Las I	akwarela	36 × 55	1981
75. Las II	akwarela	40 × 60	1981
76. Kaczeńce	akwarela	36 × 55	1981

FRANCISZEK ŚWIDER

77. Starzyk	akwarela	36 × 52	1946
-------------	----------	---------	------

WALTER TASZEK

78. Górnik	sosna	90 cm	1981
79. Ciężar	dqb	30 cm	1981
80. Forma	dqb	30 cm	1982

TADEUSZ WRATNY

81. Ostrawska Karolina	olej	50 × 66	1980
82. Adriatycki zaulek	olej	33 × 56	1981



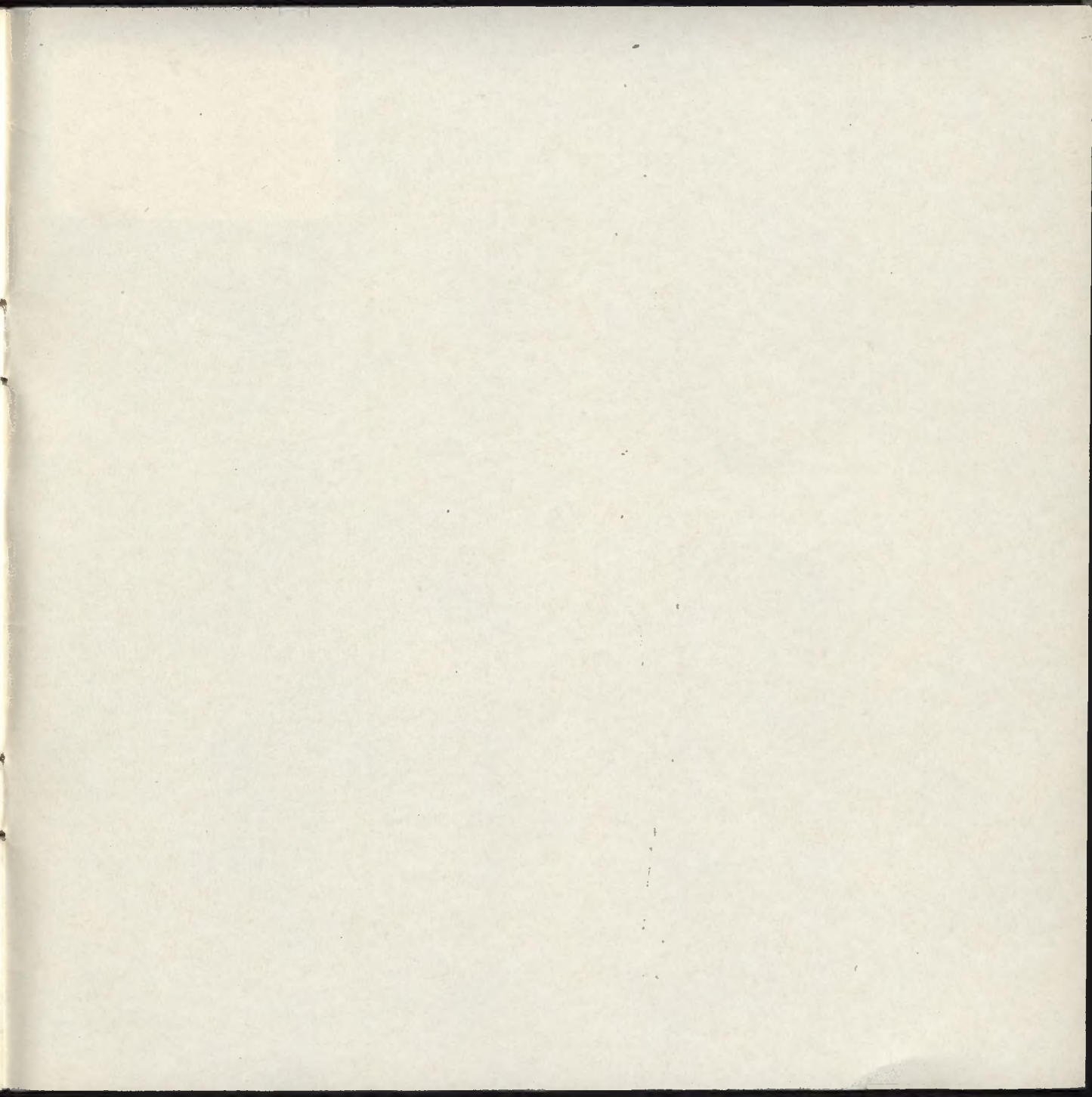
WYDAŁ
ZARZĄD GŁÓWNY
POLSKIEGO
ZWIĄZKU
KULTURALNO-OŚWIATOWEGO
SEKCJA
LITERACKO-ARTYSTYCZNA

CZESKI CIESZYN
1982

REPRODUKCJE
OTTO SZLAUER
UKŁAD GRAFICZNY
KAZIMIERZ GAJDZICA

DRUK
TISK, KNIŽNÍ VÝROBA, N. P. BRNO
ZAKŁAD 3 - CZESKI CIESZYN

ZEZWOLENIE
SM KNV OSTRAVA, WYDZIAŁ KULTURY
NR 741/82-NEME/BR/403/16



Książnica Cieszyńska

KN I 12359